

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény
Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:
Fischel Fülöp könyvkereskedése.
Ide küldendők az előfizetési díjak nyilvántartásai és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 kor.
Negyed évre . . . . . 2 kor
Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetéseket elfogadtatnak:
Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben, Schalek H., Dukas M., Oppelk A.
Általános Tudósítók hirdetői osztálya Budapest.

Nyitlittér petítora 20 fill.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« s a t. hivatalos közlönye

Nevelési idomítás.

A népek jólétének első alapja a műveltség. Mindenütt a hol fölvirágozott a jólét, látjuk, hogy az illető nemzet először is a felszérülő nemzedék felnevelésére fordított kellő gondot. Nézzünk csak e tekintetben Angliára, Francia- és Németországra.

Főleg ma, midőn a fürkésző és találékonny emberi szellem dönt az életben, midőn az emberi munka leginkább az észre s értelemre támaszkodik, midőn a durva munkát, mely nem követel gondolatot, a gépek végzik: főleg — mondóm — ma szükség van művelt emberekre általában, de szükség van nevezetesen a szakképzett emberekre.

Ezen magasztos nemzeti célhoz vezet az ifjuság célszerű tanítása, helyes nevelése. Sajnos azonban, hogy épen ez utóbbinál nagy hibákat szoktunk elkövetni.

Sok családnak ugyanis azt akarja, hogy gyermekeiből azonnal bölcsek legyenek. Ez az oktalán vágy pedig arra indítja őket, hogy gyermekeiket az iskolai tanítás után minél inkább foglalkoztassák különféle magánoktatással, jobban mondva kintzással; ez az eljárás pedig nagyon is helytelen s elítélésre méltó.

Tekintélyes orvosok és paedagogusok behívnyítottak, hogy már az iskolai tanítás is nagyon is tulterheli az ifjuság testi és szellemi erőit.

A gyermek 5—7 óraig kénytelen ott ülni a tisztátalan, megmérgezett levegőben, vagy görnyedni az irás és rajzolás mellett, emlékező tehetőségét, gondolkodását és más lelki erőit tulságosan megfeszíteni, szóval: kénytelen gyermeki emberségét nap-nap után magában sanyargatni.

Gyakorlati nevelők tehát épen azért nincsenek meglegedve fárasztó munkájuknak ezen körülmények által okozott eredménytelenségével, melyet azonban legjobb akarattal sem képesek eltávolítani, azért, mert az ehhez szükséges erővel és támogatással a közvéleményben nem rendelkeznek.

De ha már az iskola maga hat károsan a gyermek összes szervezetre: világos dolog, hogy az iskolán kívüli tanítási foglalkozásnak arra még hátrányosabb és károsabb befolyása van.

A kifradt gyermek forrón vágódik friss levegő után; szórakozni, mulatni akar társaival, vagy pedig foglalkozni természeti hajtamaiból képest; azonban mindezeket kénytelen ott hagyni, ismét csak négy fal közé szorulni s akaratá ellenére, kedvellenül instruktorai zord parancsainak magát alávetni.

Legrosszabb pedig az, hogy az ilyen iskolautáni oktatás rendszeren kevésbé képzett, sőt sokszor teljesen hivatás nélküli tényezők által eszközöltetik.

Ezek aztán érthetetlen szók és szabályok egész tömegét tömlik a gyermek gyöngéd lelkébe, vagy pedig különféle szellemetlen és

diszelgő külső gyakorlatokra megtanítják, kaszárnyai legyelem és káplármethodus szerint.

Az ilyen nevelési rendszer pedig valóban nem egyebb az egyenes dreszuránál. A nem gondolkodó szülő, nem ismervén a nevelés valódi lényegét és nem bírván kellő tapasztalattal az ilyen ánevelés következményeiben: igen könnyen elámitathatók, sőt megcsalhatók a dreszura által begyakorlott külsőségekkel, melyeket a nagyreményű gyermekek bizonyos ünneplésséggel bemutatnak, de a melyeknek tényleg semmi értékük és a gyakorlati életben semmiféle alkalmazhatóságuk és hasznuk nincsen.

Később fajdalommal látják ugyan, hogy »okos, csodás« gyermekük a rendszeres dreszura folytán elbutult, és hogy a tudványa, meg a tanulásvágya csökkent, meggyengült vagy épenséggel elnyomatott. De ez a tapasztalat, az a szomorú megjóződés rendszeren csak későn szokott bekövetkezni, mikor már többé nincsen segítség.

Jó lélekkel, tiszta lelkiismerettel állíthatjuk, hogy az olyan nevelés, mely az ugynevezett óriásokat törekszik kiképezni, kikalakítani: lényeg rendszeren testi és lelki nyavalyásokat, nyomorékokat nevel föl.

Az erőszakoskodó methodus s az oktatási tulság és szerelenség okai annak, hogy korunk oly szegény az erős individualitásokra, a mit annyira fájatlunk. S miért

TÁRCZA.

Magyar lányok.

Belső is szerettem abba a bécsi lányba. De nem sokáig élveztem zavartalanul a szereltem édes kését. Este elmentünk az angol kertbe és ott többek közt a confetti-dobálók korzójába is elvagyultunk. Ott furódott aztán belém a féltékenység fölünkja; kinos érzéssel kellett ugyanis látnom, miként flirtel az én Hildám még nagyobb odandással, még kedvesebben, még édesebb hamissággal a fess katonatisztekkel. Rólam mintha egészen megfeledkezett volna.

Igaz, mikor elhagytuk az angol kertet, már el is simulat lelkemben ezek a mardosó, zavaró érzések és mindketten ismét a régiek voltunk. Különösen ő tért vissza az előbbi hangulatba. Gummiráderlen hajtatunk haza és a szók ülésen egymás mellé kerültünk. Öreg este volt, a sötétben lassan átkaroltam őt és édes szavakat suttogtuk egymásnak. Hej de minden jónak vége szakad. Egy katonatiszt cseréltet arra, az én Hildám pedig hirtelen mérészen kihajol és édesen viszonozza a tiszt köszöntését és még utána is néz sokáig és Istenem olyan szerelmesen néztek egymásra, a szemükkel beszéltek, mintha megnyugtatón a lány azt a katonát: ugyan hiszen ez csak egy civill! Elvontam a derekáról a karomat, éreztem nem oda való és az a gondolat járt eszembe: minek is nekem ez a német lány, ilyesmint ugyan magyar lány nem tenne, ezt is, azt is, az egész

világot hitegeti, nem is tudnám ezt igazán szerelni, csak olyan szalmaláng volt ez, olyan föllobbanása szívemnek, nem tudom már ezt a lányt igazán, szívem mélyéből tisztelni se... Mintha hüvös szellő is kerekedett volna, no meg fájtt is a szívem egy kicsit, de csak egy kicsit. Aztán valópontra értünk, ők haza mentek a lakásukra, mi meg az édes anyámmal a szállodába, másnap pedig oda utaztunk, ahol a legjobb: Magyarországra.

Most is hogy elmém libegnek sikkes alakjakkal, hamisák mosolyokkal, fölpatlantok, hogy megöljem őket, de keserűn kell észre ténem, hiszen amit átölelek az csak továbbinó fölfohószlány, az üres nincs értéke, nincs annak mélyen érez lelké. Karom lehanyatlak, ledülök és végigsimtom homlokom. Sok emlék nehezedik rám és ezek oly kevéssé megnyugtató, semmikép sem jóleső, föl-emelő, biztató képek, ezek még nem olyan lányok, akik előszóltatnak végre a szerelmemet, a meghódolásonkat a nő előtt.

Jönnek aztán még sokan, jönnek a budapesti lányok. Hej sokféle fajta van ezek közt. Vannak olyanok, akiket mikor most itt előttem látok, hát szinte fojtogatva szereltemen tölök kérdeni: van nektek lelketek, akik az én igaz érzésemet hazugsággal fizették, akik törbe akartatok csalni, vásárrá akartatok alacsonyítani a szerelmemet? Hála Istennek ott hagytam még őket, futottam tölök, mikor láttam, hogy nincs lelkük. És most ezek is ide jönnek kísérténi. Vagy mindez csak azért, hogy kétségbeessem, elenyésszen a reményem, hogy meg-

találom a lányt, amelyikben megtanulom a nőt igazán tisztelni, megtalálom a lánytypust, amelyikhez vonzódnom tudnék, amelyik hódolót parancsolna, amelyiknek ga-dag, nemes tartalmu lelke volna? Nem! Mindez csak azért van, mindez a sok lány csak azért jön elémm, hogy leborulhassak a magyarok Istene előtt és hálát adhassak neki azért, hogy magyarnak teremtett és belém oltotta a magyar lány typhoszhoz való vonzódomsom ösztönét. Mindez a sok idegen lány azért jött a fellegekben, hogy megláthassam élesen a különbséget az idegen és magyar lány közt, hogy átértem és átértezzem, hogy én csak magyar lányt szerethetek, hogy engem magyar lány fog a nő iránti határtalan tiszteletre, lelkesedésre gerjeszteni. Mindez a sok idegen lány csak előkészítette a magyar lányok utját kizás visiómban, azokét a magyar lányokét, akiket Csáktornyan megismertem.

Itt vannak végre, akiket vártam, akiket magyaros öszinteséggel, igaz tisztelettel üdvözölök és szívemnek édes dobbanásával, mint a hogyan üdvözölöm a magyar földet, ha idegenből hazatérek. Nem a köntösök magyar, nem pruzslikan, vörös, fehér, zöld szalagall jönnek ezek a lányok, hanem a nemes, büszke testtartásukban, az okos, őszinte, bátor pillantásu szemükben, lényük egész méltóságában, abban van a magyarságuk, abból sugárzik ki a magyar lelkük. Ezek előtt a csáktornyai lányok előtt nem borulok le, nem imádom őket, sem pedig kedvet nem érzek arra, hogy őket durván magamhoz öleljem, ez ellen a leghevesebben tiltakozik ugy a lelkiismeretem hangja, mint az ő tisztelet parancsoló lényük, ezekkel a lányokkal ugy érzem, hogy teljesen egyenlő vagyok,

van az? Azért, mert az erők egyik felét megöli bennünk az officiosus rendszer, másik felét pedig kiölik mi magunk a szertelen iskolánkivüli követeléseinkkel.

És a nevelésről való ezen egészségtelen nézetet, hozzánk vitte a germán szellő, mely nem épen felel meg a mi természetünknek. Ehhez jobban illenek a konkrétebb és szabadabb angol szellemek pl. Spenczer. Ez egyéni nézetem.

A helyes nevelés oda irányul, hogy a nevelendőnek individualitása szabadabbá váljék, vagyis hogy tehetsége ne szabályosan, ne idomítottan katonailag, hanem, hogy szabad szárnyalásban részesüljenek.

Ilyen első sorban a gyermek saját ösztönzést tapasztalata. A szabad gyermek saját hozzájárulásával oly tapasztalatot szerez meg, melyeket nélkülözni kénytelen a nem szabad gyermek. Nap-nap után tudatára jön annak, hogy bizonyos körülmények csak kárára, mások meg hasznára vannak az ő lényének. Ezeket fölkeresni, azokat pedig kerülni törekszik. Ez tagadhatlan igazság.

Eltekintve sok mástól, már ez is szög álláspontom mellett; s minden arra mutat, hogy a nevelési művészet abban áll, hogy a kiképzés minden oldalán megfelelő szabadságot nyújtunk a gyermeknek.

Egyszerű művészet az ugyan, de nem könnyű, mert eddig nem tanultuk meg azt. Zárókérdés éppen eszembe jutott az, vajlon önállóttságunk, gyakran szolgálai természetünk nem-e eredménye az uralkodó, nem épen szabadnevelési rendszernek, nevezetesen pedig a családi nevelési idomításnak? Ugy hiszem, oly kérdés ez, a mely megérdemli a hivatott tényezők figyelmét a haza érdekében.

Cselkó József.

Az alispáni jelentésből.

Az 1886. évi XXI-ik t.-cz. 68. § s) pontja, valamint az eddigi gyakorlatnak megfelelően, van szerencsém vármegyénk közigazgatásának és az ezzel összefüggő ügyeknek állapotáról jelentésemet, mely a múlt évi augusztus hó 1-től december hó

végéig terjedő időszakot foglalja magában, a következőkben tisztelettel előterjesztem:

A felnöttek közegészsége általában nem volt kielégítő, mert a légző szervek hurutos és lobos bántalma mellett a typhus nagy számmal s néhol járványosan uralkott.

A gyermekek közegészsége szintén nem volt kedvező, a mennyiben ezeknél is a hörg és tüdőhurutos képeztek főleg a gyógykezelés tárgyát, melyek mellett a kanyaró és a roncsoló toroklob nagy számmal és több helyen járványosan szerepelt.

A szemcsés köthártyalob, mely a perlaki, csáktornyai és alsó-levendvai járásokban tájkorosan uralkodik, a többi járasok és r. t. városokban pedig szóróányosan fordul elő — 3387. számmal szerepelt ezek közül gyógyult 987, elhalt vagy távozott 111, gyógykezelés alatt maradt 2289.

Rendőri boncolás teljesítetett 14-szer; külső hullaszemle rendőri tekintéltől volt 48-szor; súlyos sérítés bejelentetett 31. Öngyilkosságot 21 egyén követett el; véletlen szerencsétlenség általi halálnak 32 egyén esett áldozatul. Elmekórnak 3 esete képezte a hivatalos beavatkozás tárgyát. Veszett eb által 2 egyén maradt meg, a kik védtőlts czelejából a budapesti »Pasteur« intézetbe szállítottattak. Szerencsétlen szülés 9 esetben fordult elő. Hét éven aluli gyermekek gyógykezelése elmulasztott 249 esetben. Az 1901. évi védmielő oltás és újra oltás október hó 1-én befejeztetett és a jkönyvek a nagym. m. kir. belügyminiszteriumhoz felterjesztettek, melyek szerint először oltott 13.908. eredménytelen volt 14, újraoltott 14.140. Ezen időszak alatt a vármegye főorvosa megvizsgálta a novai, kiskomáromi, pacsai, nagy-kanisza, zalaegerszegi nyilvános- és a gelsei kézi-gyógyszertárakat, valamint a nagy-kanisza és zalaegerszegi közkörházat jó eredménnyel. Az alsódomborui, zalaszentlázlóri, szépmajri typhus és a kis-kaniszai roncsoló toroklob járványok miatt a helyszínen megjelent főorvos előterjesztésére a szükségelt óvintézkedések általam megtétettek.

A vármegye területén a hasonállatok egészségi állapota az elmúlt félévben elég kedvező volt. A szarvasmarha állomány között a lépene és szerzőgő öszök, a sertésállomány között a sertésvész pusztított kisebb mértékben. Az ideje korán alkalmazott övintézkedések és lépemenél és szerzőgő öszöknel a védőoltások a betegség továbbterjedését megakadályozták illetve annak megszüntetést eredményezték. Az állategészségügy rendőri intézmények működése általában kielégítő volt, nagyobb mulasztások nem tapasztaltak. Az 1894. évi XII. t.-cz. III. fejezetének határozmányai, kedvező eredményel alkalmaztatnak. Az apaállatok megvizsgálása, s az 1902. évi fedezésre bejelentett magánmének felülvizsgálata befejeztetett. A vármegye területén a nm. földmívelésügyi m. kir. miniszter ur által engedélyezett 34 állami fedeztetési állomáson 114 mén lesz a folyó évi fedez-

ten annyira az ember egyszerű, józan, derűs, barátságos, egészséges formájában jelennek meg előttem, hogy a legnagyobb neveltség volna, ha előtök leborulnánk és legkevésbé bizonyulna az olyan fegyvernek, amelylyel az ő szívüket meg lehetne nyerni.

Magyar lányhoz, ha szeretéd, nyíltan lehet közeledni, annak megfogod a kezét és szemébe nézve mondhatod neki a szót: szeretem! Magyar lány nem kedveli a kerülő utat, a hízegő, üres szavakat, annak az nem imponál. De ebből nem következik az, hogy a magyar lány talán olyan, mint a márvány, rideg, komoly, a magyar lányban a legégszégesebb, a legűdőbb, a legesattanóbb, a legszenvedélyesebb a vígság, a magyar lány nagyon jól tudja, hol van a tréfának, a dévajságának helye és meddig terjed a határa és hol van viszont a komolyságnak a helye, hol és mikor kell még a szerelem föláladozásával is cselekedni, félretenni mindent a mi kedves, megválni hitvestől, gyermek-től is, ha úgy kívánja valami, a mi a legszentebb mindenekelőtt: a haza. Alig van nemzet, a mely történetében olyan nőkre hivatkozhatna, mint a magyar. Erről én nem írni, érezni tudok inkább. És amit csak könyvekben olvastam, csak jó tanítóimtól hallottam a magyar nő typosról, a magyar nő karakterének sajátosságáról, erejéről, most megengedte nekem a sors, hogy az életben is lássam ezt, hogy megismerjem, tapasztaljam mindennek létezését, hogy valóra váljon minden, a mi csak sejtés, vágyódás, ószón, vonzalom volt bennem.

És mikor itt újra megjelennek előttem a csáktornyai lányok, kiket oly jól esett megismer-

telési időnyre kihelyezve. A hasznos háziállatok járlati és kereskedelmi forgalmát illetőleg tisztelettel jelentem, hogy a múlt évi augusztus hó 1-től december hó végéig a központból kiadott 31.050 darab 20 filléres-, 32.152 darab 12 filléres-, és 41.954 darab 4 filléres járlati őrlap, melyekért összesen 11.746 korona 40 fillér bélyegilleték szolgáltattott át a magyar királyi adóhivataloknak.

(Vége következik).

K Ü L Ö N F É L É K .

— **Hirek a városházáról.** Rojcsék István adóügyi jegyző betegsége folytán az adóügyek vezetésére Simon István okleveles jegyző bizatott meg a járás főszolgabírája által. A perlaki-utczában építendő királyi járásbírósi és fogház-épületekre vonatkozó tervek az igazságügyminiszterium által leadatván, az építkezési engedély kiadása az előljáraság által a járás főszolgabírájánál javaslatba hozatott.

— **Köszönetnyilvánítás.** A csáktornyai kereskedő ifjak önképző-egylete f. hó 1-én tartott sikeres estélyének jövedelméből 40 k. volt szives a Zrinyi-emlékoszlop czéljaira juttatni. Addig is, míg a Zrinyi-emlék rovataban elszámolnók a kezünkhöz vett összeget, fogadja a csáktornyai kereskedő ifjak önképző-egyesülete a Zrinyi-emlékoszlop ügye iránt ismétellen tanusított figyelméért és újabb adományért halás szívvvel mondott köszönetünk! A »Muraköz« szerkesztősége.

— **Esküvő.** Graner Miksa helybeli kereskedő kedves leányát Szelina kisasszonyt f. hó 16-án délután 1/2 órakor vezeti oltárhoz a csáktornyai izraelita templomban dr. Viola Vilmos orvos.

— **Közzgyűlés.** A helybeli Szépitő-Egyesület a mai napon délután 3 órakor a községi elemi népiskolában rendes évi közgyűlést tart.

— **Körjegyző-választás.** Az üesedésben volt felső-mihályfalvai körjegyzői állásra a f. hó 3-i választás alkalmával Friedl Gyula nyugalmazott jegyző választatott meg.

— **A Csáktornyai Takarékpénztár-Részvénytársaság 1901-ik (XXX.) évi vagyonskimutatása és mérlege szerint a nevezett pénzintézet mérleg-számlájának egyenlege 2.133.998 korona 48 fillér, veszteség és nyeresémeny-számlájának egyenlege pedig 160.607 korona 29 fillér. Évi tiszta nyeresémenye 49.164 korona 52 fillér. Részvénytökekamat és osztalék czimen fizet részvényenkint 24 korona. Tartalék-alapra félre tesz 10.000 korona. Közzgyűlést f. hó 15-én délután 3 órakor tartja meg Az intézet élén áll: Szeiverth Antal igazgató, Hirschmann Samu aligazgató, Weisz Miksa könyvelő.**

— **Országos vásár.** A folyó hó 3-án Csáktornyan megtartott Balázs-napi vásár, tekintettel a kedvezőtlen időjárásra, nem igen felelt meg a kívánalmaknak. Ugy a kirakó, mint az állatvásár silány volt. Felhajtattott körülbelül 1500 állat, azokból eladatott 425.

— **Szülőteletési részvény-társaság Muraközben.** Szmodics Viktor volt alsólevendvai főszolgabíró kezdeményezésére Muraközben szülőteletési részvény-társaság van alakuloban 120.000 korona alapítókével.

— **A csáktornyai kereskedő-ifjak önképző-egylete folyó hó 1-én tartott hangversenyvel egybekötött táncestélye minden tekintetben jól sikerült. A »Zrinyi-szálló« díszesen kivilágított és dekorált tánctermében a hangverseny nagy közönség jelenlétében 8 1/2 órakor vette kezdetét. Heilig József egyleti előnk szép és lelkes szavakban üdvözölve a szépszámu közönséget. Rosenberg**

Kriegs Au Emil.

(Vége).

Kálmán »Gedővár asszonya«-val zajos teltést aratott. Schwarz Lajos »A zenéről és táncról« czimmel tartalmas, szellemes, elmés és ügyes felolvasást tartott, melylyel nagy sikert aratott. Vajda Andor kedves monológja mindvégig derűltségben tartotta a hallgatóságot. Katz Lipót remek éneke lelkesen megtapsoltattott; kénytelen volt a programot még néhány énekek bőviteni. Blau Benő »A légy« című monológja ügyes és talpra esett volt és a közönséget sokszor hangos derűltségre fakasztotta. A műsor minden pontja igen sikerült, a szereplőket lelkesen megtapsolták. Tíz órájában vette kezdetét a táncz, mely reggeli 5 óráig tartott. Az első négyest mintegy 40 pár tánczolta. Belatini Braun A. pezsgőbörgyáros czégnél az alkalommal egy ladika »Domino« pezsgőt bocsájtott ingyen az egylet rendelkezésére, mely sorsolás után eladatván, szép összeget juttatott a nemes czélra; annak tartalma pedig szünőrák közben nagyban hozzájárult a jövedv emeléséhez és fokozásához. A mulatság alkalmával felülfizetni szivesek voltak: Löbl Rezső, Rosenberg Rezső 5—5 koronát, Brayer Samu, Kopjár Sándor, Pethő Jenő, Todor R. czég 4—4 koronát. Armuth Lipót (Nagy-Kanizsa), Charmatz Jónás, Neumann Robert, Strausz Sándor és Weisz Victor 3—3 koronát. Baumann Zsigmond, Benedikt Béla, Graner Miksa, Graner Mór, Heilig József, Heinrich Miksa, dr. Hidvégi Miksa, Kohn Ármin, Lukofnak Bernát (Zágráb), Mayer Ármin, Margitai József, Rosenberg Lajos, Rosenberg Richárd, Schullég János, Székely Vilmos, dr. Schwarz Albert, Strausz Miksa, Wittmann L. és Wollák Rezső, dr. Wolf Béla, Zrinyi Viktor 2—2 k. Hoffmann Gyula, Heinrich Mór, Heinrich Mihály, Heissig József, Kreutz Ignátz, Mayer Károly, Pollak Gyula, Pulay Henrik, Mik Szilárd, Schwarz Antal, Schwarz Jakob, Schrak Antal, Steinberger Phöbus, Weisz Miksa 1—1 kor. Herzer Izidor 40 fill., összesen 97 kor. 40 fill. Fogadják a szives adakozók ez uton is köszönetünk kifejezését.

Köszönetét fejezi ki továbbá az egylet Grünwald és Schwarz varasdi czégnél, a »világítást engedményes áron szolgáltatták, Friedl János urnak, ki a termet díjtalanul engedte át. Továbbá Belatini Braun A. pezsgőbörgyáros czégnél Budapesten a jó »Domino« pezsgőért Végül köszönettel tartozik az egylet a lelkes és buzgó közreműködőknek élükön Schwartz Lajos és Katz Lipót urnaknak, kik szereplésükkel nagyban hozzájárultak az est sikerének emeléséhez.

A Csáktornyai-Vidéki Takarékpénztár Részvénytársaság 1901-ik (VI.) rendes közgyűlését f. hó 25-én d. u. 3 ó. tartja meg. Mérlegszámlájának egyenlege 951.841 korona 4 fillér, veszteség- és nyeresémi-számlájának egyenlege pedig 85.005 korona 80 fillér. Évi tiszta nyeresége 21.930 korona 32 fill. Részvényenkint fizet kamaiat és osztalékot 14 kor. Tartalékalapra félre tesz 12.000 k. A részvénytársaság igazgatója Benedikt Ede, aligazgatója Cvetkovits Antal, könyvelője Fejér Jenő.

Anyakönyvi hírek. Csáktornyai nagyközség anyakönyvi kerületében f. év január havában a bejegyzett születések ezek: Tkál-csecz Imre, földműves: Julianna, Zdelár Antal, kisbirtokos: Mária, Szersán György, mezőgazdasági cseléd: Antal, Pálfi István, uradalmi cseléd: Imre, Zebecz Tamás, csizmadia-mester: József, Varga Lajos, magyar királyi posta- és távirada-hivatali szolga: Lajos, Mekovecz Ferencz, csizmadia-mester: Ágnes, Dobsa Mihály, ácsmester: Ferencz.

Holetics József, uradalmi kocsis: Julianna, Vidra Mária, házi cseléd: István, Koch Róbert, vasuti gépész: Anna.—Halálozások: Vaszary Ferencz, 7 éves: tüdőgümőkör. Lendvai Jánosné született Nomisovics Anna, 88 éves: agkori végkimerülés. Farkas József, bérkocsis, 53 éves: szívbaj. Basa Margit, 18 éves: tüdővész. Özv. Benecz Györgyné született Sárja Éva, cselédnő, 100 éves: agkori végkimerülés.—Házasságok kötöttek: Grünwald Ödön kereskedő (Iváncz)—Hirschmann Bertával, Ziegler Gustáv vegyeskereskedő (Alsó-Hrascán).—Zeisler Malvinával, Pogány Ernő, magánhivatalnok (Szombathely).—Heinrich Viktoriával, Tkálcz igabzabban Kaucsics Károly, uradalmi cseléd—Vertárics Veronikával, Koszlati Mihály, földműves.—Breznik Katalinnal, Ilren János, földműves (Nyiresfalva)—Sólya Teréziával, Tkálcz Mihály, földműves—Dolovics Ilonával, Dr. Guthy János, ügyvéd (Técső).—Kaysler Alexandrával, Tokody Ferencz, vasuti állomás elöljáró (Mura-Szerdahely).—Korpits Alojziával, Soltics István, földműves—Koros Máriaival, Tosaj József, szabómester—Végh Juliánnával, Skvorcz János, földműves—Dvorscsák Veronával.

A Muraközi Takarékpénztár Részvénytársaság 1901-ik (XXI.) évi vagyoni kimutatása és mérlegéből olvassuk, hogy a mérleg-számla egyenlege: 1.270.752 korona 43 fillér, a veszteség- és nyeresémi-számla egyenlege 119.120 korona 9 fillér. Évi tiszta nyereséme 31.627 korona 2 fillér. Egy-egy részvétel után kamat és osztalék czemen fizet 70 koronát. A tartalékalap gyarapítására félre tesz 2000 koronát, a részvénytöke kiegészítési számlára pedig 10.000 koronát. Kétes követelések leírására 3329 kor. fordít. A 200 darab részvény 50 egyen tulajdonában van. A részvénytársaság elnöke Horváth Lajos, igazgatója Morandini Bálint, aligazgatója Moses Bernát, könyvelője Baumann Zsigmond. Közgyűlését márczius hó 1-én délután 3 órakor fogja megtartani.

A Stridói uriközönség 1902. évi február hó 8-án a »Nemzet-vendéglőben a »Muraköz-hegyvidéki-olvasókör« könyvtár-alap javára zártkörű jelműz-estélyt rendezett.

Beküldetett az Alsó-Lendva-Vidéki Takarékpénztár részvénytársaság III-ik ülésének zárszámadása az 1901-ik évről. Közgyűlését f. hó 15-én d. u. 2 órakor tartja. Tiszta nyeresémi 13.164 korona 57 fillér. Osztalékul fizet részvényenkint 20 korona. A takarékpénztár elnöke Petrik Gyula, igazgatója Kormos Ármin, pénztárnoka Simon Zsigmond, könyvelője Vidóczy Ferencz.

Múlt évben levágotat állatok száma. Csáktornyán az 1901. év folyamán a közvágóhídon levágotat 1169 darab felnőtt marha és 1066 darab borjú. Legtöbb állat (267) április havában, legkevésbé (119) pedig november havában lett levágotat.

A Mezőgazdasági Múzeumot a múlt esztendőben több mint 200 ezer ember nézte meg. A látogatók száma mutatja, hogy a múzeumba szükség van s az ott látottak lekötik az érdeklődést. A látogatók igen nagy része vidékről felránduló földműves-gazdákból állott, a kik papjuk, tanítójuk, vagy jegyzőjük vezetése alatt jöttek a fővárosba. A Mezőgazdasági Múzeum ideiglenesen a Kerepesi-ut 72-ik szám alatt van; a jövő évben azonban már állandó helyére jut a Városligetben épülő új palotába.

Kinevezés. Bezenhofer Mihály tükcszent-györgyi tanítót a vallás- és közoktatásügyi miniszter a zala-tővisi állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

Halálozás. Czinecz János miksavári kántortanítónak leánya, Mária múlt hó 12-én hosszu szenvedés után elhunyt. Áldás és béke poraira!

Birtokrendezések cím alatt Krisztinkovich Ede földmívelésügyi miniszteri osztálytanácsos tollából nagyrdekű közgazdasági munka jelent meg a Pallas irodalmi részvénytársaság kiadásában. A 118 oldalra terjedő s két térképmelléklettel ellátott könyv arról a tanulmányutról számol be, melyet szerző, a földmívelésügyi miniszter megbízásából ez év őszén az osztrák, bajor, württembergi és badeni birtokrendezések ismertetése czéljából végzett. Az érdekes jelentés bevezető része hazai viszonyainkkal is foglalkozik, tárgyalja a birtokrendezések ügyének történeti fejlődését, a mai jogállapotot s a felmerült panaszokat és óhajokat; zárszámban pedig az állami feladatok körét jelöli meg s részletes vázlatot nyújt a nemsokára munkába veendő új tagosítási törvény alapvonalaihoz, kifejtvén, hogy a birtokrendezési eljárást a magyar kisbirtokos-ország talpraállítása érdekében nálunk is egyszerűsíteni kell. Az ország gazdasági közönsége nagy érdeklődéssel fogadhatja Krisztinkovich újabb művét, melylyel ezuttal a hazai birtokrendezések ügyének tett igen hasznos szolgálatot. A díszesen kiállított munka ára egy korona.

Valóságos kincs az emberiség részére a Zoltán-fele kenőcs, melyről számosan, még a társadalom legelőkelőbb köreiből is legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak. Így: Gróf Auersperg, Hippoliti báróné, Daun Kapy Karolina grófnő, Györfly gróf, Markotsch báró, Keglevich gróf, lovag Weillenhüller József, Nyáry Kálmán gróf stb., kik mind azt írják, hogy e párralán szer régi kőszvényes és csuszos bajukra pár nap használat után gyógyulást hozott. E kiváló kenőcs üvege 2 korona Zoltán Béla gyógyszerházában, Budapesten.

Regi városok. Különösen szomorúan és mosolygósan hat reánk, mikor egy-egy régi metseten meglátjuk egy-egy régi város képét. Madártalvólól nézve, komolyan sorakoznak egymás mellé a kis háztetők, padlászobák pontnyi ablakai megzakitják a fedőlapokat, kikandálnak a templomok tornyai közül, valahol a láthatáron kanyarog a chablonos folyó, kint a mezőn egy pár fa, a dombiokon egy pár sátor, a látkép elején egy szalag a földön, rajta a város neve és a rajzolóé, szépen vonalozott ég, rajta a város czimere. Gyerekkorunkban látnak ilyen képeket, mikor betegségünkben ideadják nagyanyánk ócska könyveit, hogy mulassunk azokkal. És aztán mikor felnőtté idegen országba kerülünk és igazán belejünk ezekbe a furcsa kis városokba, azt hisszük, hogy gyermekek vagyunk és Álomországban sétálunk. A keskeny kis házak magas ormóikkal épen úgy sorakoznak egymás mellé, mint a régi könyvekben, furcsa fejkötés nénik és bácsik sétálnak a piacon, marczona vén szobrok a tereken és utcásarkokon. Csodálkozva nézük őket, mintegy félalomban. Mintha a régi korba tett volna át bennünket valami pajkos szellem és egy más történelmi korszakot élénk. És a lelkünk gazdasági, melegebb lesz az új nagy impresszió alatt. A világtörténeti korszakokat támasztja fel rendben egymásután az első nagy magyar viágtörténet, melyet dr. Marczali Henrik, a kiváló tudós szerkeszt. E mű 12 kötetben jelenik meg. Egy-egy kötet ára díszes félbőrötésben 16 korona. Füzetenkint is kapható 60 fillérével. A 145. füzet most hagyta el a sajtót. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Intézete Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján, havi részletfizetésre is.

Felolvas szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapulajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).

Sve pošiljke se tiču zadržaja
ovinah, naj se pošiljaju na
me, Margitai Jožefa urednika
vu Čakovce.

Izdateljstvo:

unjižara Fischel Filipova,
kam se predplate i obznane
pošiljau.

na hrvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tijeđen jedanokrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 8 kor.
Na pol leta . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor

Pojedini broj: koštaju 20 fill

Obznane se poleg pogodbe
i fal računaju.

MEDJIMURJE

Službeni glasnik: »Čakovačke Sparkasse« »Medjimurske Sparkasse«, »Sparkasse Okolice Čakovca«, i t. d.

Gnojenje sa kali-gnojom.

Onda, kada mi na kojoj zemlji gospodarstvene biljine plodimo, ove iz zemlje hranjive materije zemeju vun i te materije sa onimi, koje iz zraka takaj za hranu zemeju, premešaju, te ovi materijali činiju tēlo biljine.

Ako sada plod iz zemlje odnesemo, tak je naravno, da na manje denemo jakost zemlje, jer sa plodom i materije odnesemo, i jer su ovi vu maloj množini vu zemlji, to bude naravno, da bude na zemlji od ljeta do ljeta manje raslo, hasen bude pod jednim manji.

Da to priprečimo, potrebno je, da se poskrbimo za to, kaj se oni materijali, koje mi sa plodom iz zemlje odnesemo nazad nadomestiju, kaj samo sa gnojenjem oraničah postignemo.

K tomu, da bude jedna zemlja plodna, je potrebno, da budu vu njoj svi oni materijali, koji su za raslenje biljine potrebni, i koje biljina sa pomoćjom korenja zeme gori. Med ovimi su najznamenitiji: kiselina fosfora, nitrogēn i kalium. Da ove materije nazad povrnemo zemlji za to hasnujemo stal-ski gnoj.

Ali vnoćkrat je gazda vu takvim položaju, da neima tuliko stal-skog gnoja, kaj bi mu za sve one materije dosta bilo, koji su iz zemlje vun zeti, ili ako i dosta gnoja ima, koj bi morebiti svu fosforkiselicu nazad dal zemlji, ali nē nitrogēn i kalium ma-

teriale, koji pak su takaj potrebni zemlji.

Ili ako napriliku zemlja, koju pognoji-ti hoće dalko leži od sela ili marofa, tak da bi pognojenje ove jako drago došlo.

Vu takvimi slučajji poleg stal-skog gnoja jako dobro službu činiju delani gnoji, vu kojih kaliuma, nitrogēna i fosforkiseliu vu takvoj množini kupimo, kuliko nam je samo potrebno. Poleg toga su delani gnoji već tak predelani, da je biljina lahko zēme vu se i sa tēm su nam na veliku hasen.

Iz ovih si moremo raztolnačiti to, da su delani gnoji od dana, do dana znamenitiji i trošenje gnojov je od ljeta do leta većše.

Prinas do sada najmanje poznaju kalium-gnoja, gdē ako spodnje redake dobro prečitamo, budemu vidli, da pri gospodarstvu ovoga gnoja, ravno tak za znamenitost moramo držati, kak fosfor kiselinu, ili pak nitrogēn-gnoja.

Vu trgovini viševrsti kaliuma dojde (Kalium to je tuliko po našem, kak vapno.) Za nas je ipak najznamenitiji kainit, koji ako ga na melju semelemo, je črna sive farbe.

Gledajuć na to, da je pod biljine sa hrani vu jednim vremenu i fosfor kiselina potrebna, fabrike su vu trgovinu tak zvanog kali superfosfat gnoja donesle, koj nije drugo, kak mešanje kaliuma sa superfosfatom.

Kak su znanci pregledali vnoć biljnih pepel su znašli, da vu ovih je vu raznovrstnoj množini kalium. Vu jednoj je više vu drugoj manje. Ali i vu stranih jedne biljine

je vu raznovrstnoj množini kalium; tak napriliku vu jesenske pšenice zrnu je 0.52 % (52 procenti) a vu slami, pak 0.63 % kalium. Ravno tak je raznovrstna množina kaliuma na jednoj kat. mekoti ploda. Tak napriliku pšenica vun zēme iz zemlje 18 kg kuruzu 35 kg duhan 37 kilogramov a repa 147 i pol kgramov.

Poleg toga napriliku k tomu, da répa na jednoj katasterskoj mekoti 250 kgramov ploda dala potrebuje, da bude vu zemlji 147 i pol kgramov lahko gori zetoga kaliuma, tojest da ako gnojimo tuliko kali gnoja moramo dati zemlji.

Ali ako bi mi za isto to hasnuvali, tak se nam to nebi splatilo. A naproti pak, ako pod répu, koja iz jedne mekote samo 25 kgramov fosforkiseline vzēme, lahko taljeni fosforkiselina gnoja posipamo, to se nam vre na hitroma splati. To razliku si samo iz toga moremo pretumačiti, da pojedine biljine jeden material leži gori zēmeju, a drugi pak teže.

Na to nam P. Wagner sledeće naputke daje:

1. Zmed žitnih biljinah najteži zēme gori kaliuma zob, najteži žičmen.
2. Grah leži tali kaliuma, kak žito.
3. Krumpér, czukorrépa i krmo repa se i sa onim kaliumom zadovolji, koj je vu zemlji.
4. Senokoše, ako je sa kaliumom gnojimo, on jako zakvalne, jer si ove iz zemlje nemreju dosta kaliuma vzeti.

Z A B A V A

Vetrić i Ružin listek.

Šestal se je vetrić s Ružnim listom. Hodi s menom, reče vetrić Ružnomu listu; odnesti hoću te daleko. Kakvu budućnost imaš vu ovom toplom vrtu? Koma da si se narodil, pak vre moraš vumreti. Ja ću te daleko odnesti, pak vnoć sveta hoćeš propuтовati. Premisli si samo dobro, kaj ti meni govoriš, reče strahljivi ružni listić, ja sam se vu ugodnoj duhi narodil, na suncu grijal, nepoznam vihra niti vetra. Ako odidem odvud uništiti će me vihar. Vetrić ga nije hotel slušati, nego ga gizdavo zdigne vu zrak i odide žnjim. Nisu dugo leteli, kad se nebo bilo za oblačilo, jeden lépi metulj leteći pred dešđjam, stane pred vetrić. Vetrić je spazil lépoga metulja leti za njim, a siromaški ružni listić nema nikoga, gdo bi ga bil obranil, opadne vu morske valove i vtopil se.

Vu jednom varauš plodne Italije sedi vu svom kmičnom i smradnom štacunu jeden stari židov, koj je škriljake i oružje prodaval. Iz štacuna staroga Mozeša kupovali su samo siromaškoga stališa ljudi staru ro-

bu, koju su hasnuvati mogli. Naravski za male peneze. Stari Mozeš od jutra do večera sedel je vu svom štacunu brojeći svoje izdatke i dobičke. Dobički su mu baš ni bili. Bog zna, kak velike, ali zato je ipak od dana do dana bogatiji počel nastajati. Vu jednoj strani njegovoga smradnoga štacuna, sećela je na stolci njegova jedina kćerka Sarah zvana drugać lépa devojčica do 18—19 let stara. Jednoga dana se dogodilo, da dojde vu štacun tako zvani Hermias gospodin. Mozeš pred njega stupi, i ponizno zapita, da kaj želi? Taj Hermias je pako bil glasoviti pēvać rimske opere. Svaki ga je dobro poznal po ajevovim vugodnim glasom. Preputoval je on pol sveta, imal je prije na milione penez a sad na posudu vzeme par lihar, da more obeduhati. Kao kupec, dobro je plaćal i peneze razsipaval a Mozeš pako smejući pobiral po štacun. »Sutra dan hoću vu novoj operi pēvati« veli Hermias, s očima, pako simo tamo gleda po štacunu kak da bi kaj iskal bil. Potrebno bi mi bilo kaj kakove stvari. Saberi si signor, iliti gospodine imaš ovdī svake vrsti dugovanja oči njegovu onim hipu spaze Saru kćer Mozia, ona pako sva začudjena vusta i oči odpre, da ga bolje vidi.

»Gdo si Ti ružica?« upita nju, pristupi k njoj, prime nju za ruku i čelo njenu kušne. To videći Mozeš, reče, gospodine, ovu jedinu, koje imam vu svojim štacunu neprodajem. Ostavi nju vu miru. »Kak se zoveš?« upita nju? Ona sva začerlenjena odgovori Sarah, Mozeš, veli serdito to nije roba, daj njoj mira.« Odpravi nju vu hižu, ona pako na reći otca s tihim koraki odide iz štacuna. Drugi dan je dobil Mozeš od Hermiasa dve karte vu kazalište, gde bude predavanje od Apolla. Idemo, prosi svojega otca Sara, da se malo zabavljamo, nisam još nikad videla nikakvu zabavu. Otec si premisli, buduć me nikaj nebu koštalo, pak idemo. —

Kada su stupile vu kazalište, Sara je mislila, da je vu raju, zlato, srebro, dijamant sve se svetilo oko nje, ona začudjena sedela, i gledela, samo na Hermiasa. Od nekojeg vremena navek je od njega mislila i od njega senjala, tak dugo, doklam se on jednoga dana pred njom postavi, pak njoj reče, kak je vetrić ružnomu listiću bil rekao. »Hodi smenom, budi moja!«

Sara si malo premišljava, pak veli: Ja sam židovka, a ti si kršćenik, pak si vu ruke segneju.

Zakaj nemamo jednoga Boga? Zakaj je

Med zemljama je najbolje zahvalna ona zemlja, koja je već od narave siromaška vu kaliumu.

Izvrstno zaslužbu čini kalium vu pesnatih zemljah, koje su redovito siromaške od vapna.

Vnogo dobrih stranih ima gnojenje sa kaliumom.

One zemlje, koje smo sa kaliumom pognojili se teže posušuju, kak one, koje nisu pognojene, a poleg toga kalium ima takvo svojstvo, da iz lufta takaj vu se vleče mokrinu.

Opazjenje nam to svedoči, da na sa kaliumom pognojenoj zemlji zmrzavica tak nebanjuje biljine, ne ima tuliko jakosti, kak drugač.

— L. R. J. —

KAJ JE NOVOGA?

Potres.

Vu pondeljek je vu Temes-Békásu ob 1 vuri 45 minuti po poldan potres bil, koj je par sekundah držal. Veliju, da je prilikom drugog stepenja, se takov glas čul spod zemlje, kak da bi iz štuka streljii.

Buna vu Hrvatskoj.

Prošlog meseca 18-ga su bile menjše bune vu Klostarskim kôrtaru, ali ove nésu bile tak znamenite, kak sadašnje vu Gyurgyevacu (Belovarska županija), gde se ljudi pod jednom buniju proti vlastinim osobam. Na to je odredil gyurgyevacki varmegjinski sudec vekuš strazu, koju su stanovnici morali zvršavati, ali proti tomu su se opet pobunili još bolje. Redarski stražmešter, je na to ustanovil, da glavni buntovnik je Majstrovics gyurgyevacki stanovnik, i ovoga je prijavil. Pozvali su ga k sudu, pak nije hotel iti, zato su žandari išli po njega, kojim je jako teško išlo po ruki Majstrovicsa prijeli i svezati. Med tem se je okolo 2 jezere ljudih zislo skup, koji su se grozili žandarom, i hoteli su osloboditi Majstrovicsa. Na to je i varmegjinski sudec došel na lice mesta i jer je videl strašnu množinu ljudstva, je slobodno pustil Majstrovicsa. To je tak obatrivelo stanovnike, da su bedasta zahté-

vanja dali sudcu. Okolo 4 jezere ljudi je došlo koji su zahtévali, da stražmeštra naj pustiju iz službe, na to se je stražmešter sam zahvalil. Za dva dni su opet notariuša tak hoteli iz službe prisiljiti. Na to je 50 žandarov došlo, koji su glavne buntovnike spolovili i sada iztragu držuju, kaj još one flitke, koji nezideju vu svoj koži, spoloviju.

Streljil si je ženu.

Vu Hódmezövásárhelyu je jeden Nagy Sándor zvani težak po bélim dnevnu na vuci streljil svoju 23 ljeta staru ženu, koja je ne hotela već duže vrémena s njim živet. Žena je mrtva doti opala. Na to je Nagy Sándor sam sebe streljil. Taj dogodjaj je vnogo ljudi gledalo. Od Nagy Sándora i njegove žene su dvoja deca ostala siromaki.

Ogenj vu Konkordia melinu.

Vu Budapešti vu Konkordia melinu je prošloga četvrtka vu noći ob 12 vuri 10 minuti ogenj vudril vun. Ogenj se je na hitroma širil. K tomu je još hodilo, da su ognjogasci na hitroma ne mogli do vode dojti. Prilikom ognja su se i vu čevčejim životu nesreće pripetile. Jeden ognjogasec je iz drugoga štoka opal doti iz lojtre, tri ljudi su se zgoreli, a 5 njih je težke rane dobilo. Kvar je strašno velik: više 2 milioni korun.

Nesreća vu jednoj fabriki.

Vu Bellastu vu jednoj fabriki sukna se je velika nesreća pripetila. Vu srédu pred poldan ob 10 vuri, kada je najbolje teklo delo vu fabriki, jedna zvanašaja sténa se je sa strašnim ruženjem vršila. Tri puni sa mašinami štoci su se za njom vruhnuli i med ove množina ljudstva. Strašno je bilo čuti glase onih, koji su pod ruševine opali. K tomu je još hodilo, da je se kotel vruće vode razpocil i ova je poparila med ruševinami nesrećne ljudi. Strašno je teško oranjenje vun zeli, jer su potrte mašine jako žmetne. Do jedne vure su petnajst težko oranjenih i četiri mrtvih zeli vun. A kuliko njih ga još nutri.

Regolacija Mure.

Strašno je premisliti čoveku, kak su tvrdokorni naši ljudi. Gđa njim je prilika,

onda si nećeju pomoći, gđa njim vlada ruku pruži onda oni ovu ruku sa svojim ponašanjem odhitju od sebe. Takvo je vréme, da i vlada ima vnogo vun datkov, pak zvun toga ne smo samo mi jedini, koji nju za pomoć prosimo, ovaj orsag vnogo i vnogo takvih nevoljnih, od nas još nevoljněših sinov ima, dakle ako nam vlada kakvu pomoć pruži, zato samo zahvalni moremo biti, a ne sa kaj kakvimi praznimi zahtévanjem od sebe odbiti. O. m. 4-ga je bila komišija vu Mura-Szent-Mártonu, koju je gosp. Kolbenschlag Béla varmegjinski sudec vodil. Imamo ufanje, da Mura bude regoléрана.

Nesreća na morju.

Prošloga meseca 21-ga je iz Hamburga jeden ladjar jednoga svojega pajdaša vu velikim vilru hotel prek peljati na Elba sisek, ali se njim je ladja preobrnila i obedva su se vtopleli, jedna druga ladja, koja je takaj tri mornare peljala se je takaj vlonula poleg Hamburga.

Bezdušan verovnik.

Vu Ameriki, vu Troj varašu na čudnoviti čin je došlo redarstvo. Jedna žena 450 dollarov bila je dužna jednemu užorašu. neprestanu nju je opominal za peneze. Vu takovim položaju odsudila se siromaška žena, da se bude vumorila. Ov bezdušan užoraš njoj reče, ako mi obečaš, da ćeš se vumoriti, onda neću potrebuвати od tebe moje peneze. Žena samo da se ga reši, je privolila nato. Ov bezdušan užoraš ide, pak asekurirano njeno življenje za deset jezer dollarov, pak pazljivo čeka, gđa si bude življenje vze-la. Buduć pako žena se ni jako žurila iz ubojstvom, užoraš nju vu listu svaki tjeđen bil opominal, da zakaj se vre jeden put ne skonča. Vu prošastnom tjeđnu je takaj do-bila takovoga lista; vu listu je ovak bilo napisano: »Nu zvršite vre jedan put svoje delo.« — Ove bezdušnosti opominanja se već nevolita poslušati žena, pak užoraša za tuž naravski, sad bude sud stin imal posla.

Totski dečko vu Ameriki.

Jeden totski dečko za nekakvo malo dugovanje se moral bil pred redarstvo postaviti. Pri takovih malih lalajngah je ni pot-

ljubav ni zjednačena na zemlji? Ti ćeš mene po tvojoj veri ljubiti a ja ću tebe po kršćanskoj navadi. Vu svojem siromaškom duhu sam »reče tiho Sara, ali bila sam sretna nisam poznala žarke sunčene trake, nit vihera, niti vetra, veli na spodobu vetrića i Ružnog listića.

»Puno ne slasti i časti ne čeka za tobom, ali za našu ljubav aldujem. Na dlanu ću te nositi, tebe po božanski ljubiti, dok ti živeš, živim i ja, a vumreti ćemo obedva skupa.«

Za ovimi rećmi prime nju za ruku i kušne nekuliko putah njezino rumeno lice. Nije dugo trpelo i Sara je njegova postala bila, na otca svojega, pako nije više nit pomislila, koj je jedino samo za svoju kćer bil živel.

Hermias otišel je iz Rima vu Napolj, pak sobum vzeme takaj i Saru, kraj njezinoga imena postavi ovo ime »la Bella« ar je bila takova navada. Svi su nju za lépu Saru zvali, ona je bila jako srećna od ljubavi. Hermias je bil ljubil nju takaj »Ljubio« to je jedna lépa i duga reč. On nju je ljubil, ar bila lépa za ljubiti, ar ga je dragovoljno slušala.

Ali jeli on nju ljubil za istinu? Sara je

misllila, da nju ljubi, i kak nebi, nju ljubil, da nju ne ljubi, nebi nju od doma odpelal, nebi nju odbavil od njezinog otca, kojemu velika žalost bila vućinjena. Tak je i Ružin list pital vetra, koj mu je nepovolen odgovor dal. Kre morja su stanovali vu jednoj villi. Okolo Sare su bile same palme, ona nije za veliku čast misllila, ona je bila zadovoljna s tim, da je ona bez vere ljubila.

»Zato sam te dopelal sobum, reče Hermias, ar kad sam te prviput videl, za coperala si mene. Tvoje lépi oči opekile su mene. Ti si moja Božica, moja kraljica, za te hoću živet i vumreti.« Za ovimi rećmi Hermias pusti svoju glavu na Sarinu lépo lice i nekuliko putah kušne. Čéli vrt, kak da bi se bil smejal onem, ptice su okolo njih lépo pèvale, a oni sedeli su blaženi.

Jednoga dana bilo je čudnovito predavanje vu operi. Kod ove prilike postal je od vsuh jako obljubljen, da paće svaki se mu vklanjajli, svaki je samo na njega gledal. Ne daleko od pozornice sedela je vu svojem stolecu nadvojvodkinja Morilla. Čéli večer je svoj pogled na Hermiasu imala.

Nadvojvodkinja bila čudnovita prava kraljica druga Kleopatra.

Prije neg bi konec bil vućinjen preda-

vanja, kad se vu svojoj sobici preoblekel, stupi vu hižu jedna devojčica s čudnovatim puketom »cimerom«. Ovo vam pošilja, reče tiho čudna Kleopatra.

Iz ovimi rećmi hiti pred njega puketa. Iz medju ovoga čudnovitoga cvetja opadne van jeden mali list, vu kojem je bilo napisano: »Poslje predstave kola moja čekaju tebe pri tretjih vratih. Hermias se na to smije, pak ide k onomu stolecu, gde je Kleopatra sedela, pak njoj reče: »Idem.«

Kak je bil ove reći izgovoril Hermias Kleopatri srce samo, da ne pukne od veselja i od velike radosti nije mogla niti govoriti i komaj čeka, da operi konec bude vućinjen. Sara bila je, pako vu vrtu med palmami sedela i čekala na svojega dragoga. 12 vur je već prešlo a njega od nikod neima. Već se je započela svetlost, noćni oblaci su se skrili, ali vu duši Sarinoj stopram sada počela je kmica nastajati. Srce njeno velika tuga i žalost zavzeme. Gde njoj je njezin dragi? Nemaga! Komaj da ove reći iz usti, Hermias stupi pred Sarah i hiti se pred noge njezine. Drago srce moje! Jedino samo tebe ljubim, sada kažeš, da si se već zadovolil Kleopatre. Ostavimo Napolj, reče tiho Hermias, pak nju stisne k srdcu svo-

eben fiskal, ovdje u Klevelandu na friško-
ma su gotovi iz sudom. Sudec redarstva sr-
dito gleda, da naš totičko fiskala ima, koj ga
bude branil. Sudec ga opita, jeli je pripra-
ven platiti fiskala? Totičko reče, da je. Za tim
se sudec k fiskalu obrne, pak mu veli: Jeli
vas ni sram za takvo malo dugovanje pe-
neze vzeti, k čemu je nikak ni potreben fis-
kal. Ova okornost malo teško stane fiskala,
pak veli, da za ovu malu stvar neće mnogo
potrebuвати. »Nikaj nebi smeli reće srdito
sudec.« Onda se obrne k tužitelju, pak mu
reče, ako obećate, da nikaj nećete platiti fis-
kalu, onda vam je kaštiga oproščena. Siro-
maški totičko je dragovoljno obećal ovo, pak
je od svake kaštige rešen bil.

Veliko čišćenje vu Vatikanu.

XIII. Leo papa veliko čišćenje učinil je
Vatikana vu svojih 11 jezer sobah. 400 let
je već minulo kak su ni bilo posnašene sve
sobe njegovoga grada, od onoga vremena na
palec debele prah je vre pokrival stene, kipe,
izmarmor kamena napravljene kakakve fi-
gure, poda, tak da ovih stvarih lastovito nji-
hovu farbu niti nije moći bilo poznati. Zad-
nje tak veliko čišćenje pred 400 letmi je bilo
zvršeno, koje je četvrti Siktus papa bil vu-
činil. Leo papa, kak iz Rima pišeju, na friš-
kom je želel ovo delo zvršiti, i zato je za
ov posel 1000 mužkih, i 500 ženskih glav
vu Vatikan obredil. Ovih 1500 peršen, kad
su se na Svetoga Petra piaca skup spravlja-
li, čeli regiment ljudih je bilo videti, a kad
su bili svoje delo započeli, po sobah i ganj-
kih, tak su iz niknuli, da nikoga videti bilo
nije. Papa je sada još 1500 mužkih i 2000
ženskih glav delavcov odredil. Kre ovih 5000
težakov je 700 paziteljov odlučil, koji budu
na nje skrb i pazku imali.

Zločesto dovršena sala.

Szüdöki Gjula špolsarski majster šest
inošovi ima. Svih šest inošav vu Šorokšar
vulici pod 66-ga hižnim brojom špolsarskoga
mihelja pivnici spiju. Medju ovimi inuši
dva Prester Janos i Mihalj iz Törökbalinta

jemu. Ako ti mene vkanjuješ, veli Sarah, ja
pako bez tebe nemogu živeti, nego hoću vu-
mreti. Ov dan je bil blaženi nikakove zle
poslednice nije zrokuval. Hermias je ni da-
nas predstavljaj, nego je neprestano pred
nogami Saranimi klečal. Drugi dan je opet
bila predstava u kazalištu »Fidelio« Hermi-
ašu nekaj u glavu dojde, pak reče:

»Hodi s menom, pak budi i ti nazočna
vu kazalištu, ili pako vu mojoj hiži, ar se
za slaboga čutim bez tebe. Vidiš draga do-
ma vu samoči ti dugo vrème samo muku
zavdaje. Tim nju srčeno obine i sladko kuš-
ne. Veruj mi, da te jako i žarko ljubim.«

Da me nebi ljubil, nebi bil sa sobom
vzel ti mene, veli Sara. Doma mi je dobro
bilo, ni sam bila baš sretna, ali nesretna tak-
aj nisam bila. Da ti mene ljubiš, iskreno
verujem ti, ja se zaufam vu tebe, i vu tvo-
joj ljubavi dvojim. Zadnje reči je Sarah ti-
ho izrekla, tak da je Hermias niti ni bil spa-
zil. Njemu je samo po glavi to hodilo, ako
je Kleopatra vu kazalištu, izgubljen sam ja
i Sarah.

Predstava se bila započela. Kleopatra
bila je tulikajše nazočna, gledala je prziljivo
na operu, ali još bolje na Hermiasa, kak se
vidi, nadvojvodkinja je za ljublena vu njega,
tak su govorili medju sobom nazočni i kak
dugo bude to trpelo, doklam pak drugi do-
jde. Kleopatra sve ove nemile reči dobro čuje

sela su bili švabski dečki, koji su sad ne-
davna vu Budapešt došli, jako su verovali
vu coprije, i jako su se bojali od strašnji-
vosti. Po imenu Gožula Juraj inoš se od-
lučil nato, da nje prestraši bude. Okolo
polnoči na sebe obleče jednu belu plavtu
i jednoga staroga zvonca vzeme, skojim
dvanajstkrat pocinka i onda stupi vu ono
mesto, gde su inoš spali. Da čim vekši
strah ovim dvem zrokuval bude, ovi drugi
takaj počneju med sobum sepetati i drhtati
od straha. Strašilo je onda bliže k njim
stupi i nje za lasi počelo natezati. Vekši
Pruster dečko zgrabi poleg sebe ležećega
bruncnatoga svečnjaka i strahu vu glavu
hiti. Ov na ves glas počne javkati i na
zemlju se zruši. Iz onim svečnjakom mu
ravno pravo oko pogodi, tak da mu je vu
onim hipu van iz curelo. Vu Ištvan špital
su ga morali odpelati.

Vu vreće svezana paca.

Kak nam iz Segedina pišeju, tamošnji
žandari na strahoviti grešni čin su bili došli.
Vu Sörényvarmegiji vu tak zvanoj Stajerlak
občini prijeli su jedan par zakonskih ljudih,
koji su svoje dete vre više let mučili, da
pače pripetilo se je to, da su ga vu vreće
svezali, i tam više danov s gladom trapili
jedino samo od kruha s suhimi koricama hrani-
limi jesu. Žandari su sami javili sudbenomu
poglavarstvu, da su ovu 16 let staru pucu
poljeg peči vu vreće zvezanu našli. Kad su
nju pako bili iz vreća pustili, tak je bilo si-
romačko stvorenje izmučeno, da niti na no-
gah stati mogla nije. Nekaj strahovitoga bilo
gledati, kad su ovu 16 let staru pucu od
strahovite muke oslobodili. Smradna i podera-
naha oprava je pokrivala njezino telo. Rodi-
telji su valovali pred žandarstvom, da su
zato mučili, s takum mukum svoje dete,
da su nju hoteli iz sveta spraviti. Siromaško
stvorenje bilo je na obedve oči slépo, i to
je genulo roditelje najbolje na taj zločesti
čin. Žandarstvo je siromašku pucu na tudje
ruke na skrbi brigu ljudem iz ručilo, bez-
dužne roditelje, pako vu Stajerlaka kotars-
koga suda rešt odgnali.

i segurena bila, da nju slišuju, ali ona si tim
glavu ne tere, nego tiam bolje na Hermiasa
misli. Predstava je dovršena. Hermiasa ne-
stalo, sama Sara je išla dimo, dugo čekala
dragoga, ali ni ga bilo. Kada je zadnjput o-
tišla iz doma, vzela je sobum jeden špičasti
nož, ona je znala, da zakaj ga bude nucala.
Jednoga Boga imamo, rekel prije Hermias, a
zakaj nije i ljubav jedna. »Nevernost!« Jen-
den život imamo, neg imamo takodjer i jed-
nu smrt. Sarah je još dugo čekala a ni nje-
ga, onda ide u kazalište, pak pita za njega.
Svi su se smijali iz žnje, pak takov odgo-
vor dali. Još prekjučer se je odpelal, a stop-
ram zutra dan dojde na predstavu.

Sarah kao zvan sebe povrnula se na-
zad dimo. Ako k meni nedojde, pomisli au
sebi, vu kazalište mora dojt. Dan kada je
morala biti predstava, Hermias, kak da se
nebi ništ bilo dogodilo s veselim licem se
povrnul. Nevernost nije Sarah ni opazila, sa-
mo misli vu sebi, kako će se sada braniti.
Sastanak bil je srećen barem za njega. Po
sladkom govorenju reče Sarah, da bi se jako
želela na čunu voziti. Drage volje, reče Her-
mias, samo reči, kad bude ti volja. Brzo sko-
či u čun a ona za njim. Velika je bura, re-
če Sarah, ali vu mojoj duši je još vekša.

Napisala: Benicky Bajza Lenke.

Prevel: Roscher Alfréd.

(Konec sliedi)

Nepremišljene šale konec.

Vu Kapušu, kak nam odonut pišeju s
dvorstnom smrtjum bila je dovršena zločes-
ta šala, koju su pijani ljudi s misliti bili.
Böcze Lukácsa ostavljena vdovica, imala je
jedinoga sina, koj je svoju mater bil zdrža-
val, a vu dobrom ponašanju, pako mu para
trebalo bilo iskati. Nije pijančuvaj, nije raz-
spaval, nego svu svoje njeje priskrbnost je svo-
joj materi daval. Vu prošastnim petku je
Börcze iz večimi onoga sela pajdaši na večer
iz dela domom bil išel. Prvlje, neg su dimo
došli, navrnuli se jesu vu jednu oštariju, da
se malo s žganicom okrepiju. Naravski so-
bum su zvali i Börczia takaj, tim obećanjem
da se odmah navrneju dimo naj nje po-
čeka. Börcze je ni hotel svoje pajdaše osta-
viti, pak ide i on žnjimi vu krčmu, tak da-
go su ga nagovarjali, da pače presiliti, da je
i on moral bil piti. Onoga mladoga dečka,
tak su bili napojili, da je pijan postal i vu
takovoj spodobu izruši se poljeg stola na z-
mlju. Ovo se okolo desete vure vu noći pri-
petilo, kad nje oštarija dimo goni, pak reče
neg i Börczia sobum dimo peljaju. Teško su
ga bili dopeljali na vulicu, ali i tom se bil,
siromak izrušil. Nisu ga hoteli na vulici osta-
viti, prosiju oštarijaša za jedne tačke i tak
ga odpeljaju dimo. Jednomu prefriganomu
na pamet dojde, pak reče: hoćemo malu ša-
lu napraviti iz starum Börczinievom, pak re-
daćemo, njoj je sinek vumrl. Ova misel se
dopadne pijanoj kompaniji, kad su bili do-
mom došli, stare ženske hižnih vratoh po-
ružiju, rekući neg odpre vrata, ar njoj je si-
nek vumrl. Starica, kad je na dvor bila stu-
pila iz lampašom, pri posvetu kak spazi svo-
jega sina blede lice, s jednim jaj kričom se
zruši i vumre, srčeni šlag nju je bil vumri-
lo. Drugi dan vu jutro, kad se njeni sin bil
izstreznil, i zeznal, kaj se iz njegovom ma-
terijum bilo zgodilo, tak velika žalost obide
srce njegovog za nju, da odide nahižje, pak
se bil obesil. Dvoja mrtva tela jesu na je-
denkrat sprevadjali. Koji pako ovu nesreću
zrokuvali jesu, proti njimi je oštro istraga
podignjena.

Imenovanje.

Besenhofer Mihalya navučitelja vu Tüs-
ke-Szent-Györgyju imenovalo je visoko mi-
nistarstvo za orsačkoga navučitelja vu Zala-
Lövö.

Vumorjenl minister.

Vu Sofiji je Karangulov zvani navučitelj
vu ministarskoj kancelariji vumoril s
revolverom ministra školah Kancesev zvano-
ga. Karangulova navučitelja je minister iz
službe pustil, pak pokedhog mu nije hotel
novu službu dati, šestput je strelil na mi-
nistra, koj je vumrl, a onda pak je tam na
mestu sam sebe skončal.

Gabona šrak. — Čiena žitka.

I m.-mazsa.	I m.-cent.	kor. érték
Buza	Pšenica	17.00 —
Zab	Zob	14.00 —
Rozs	Hz	12.00 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	10.90 —
» » ó	» stara	00.00 —
Árpa	Ječmen	12.00 —
Fehér bab uj	Grah beli	13.00 —
Sárga » »	» žuti	09.00 —
Vegyes » »	» zméšan	09.00 —
Lenmag	Len	24.00 —
Bükköny	Grahorka	14.00 —

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

A valódi Réthy-féle pemetefü-czucorka csak a készítőnél vagy az alábbi gyógyszerárban kapható:

== Csáktornya: ==
PETHŐ JENŐ
 == gyógyszerárban. ==

587 6-7

Magyar

Remekírók.

A magyar irodalom főművei. Megjelenik, félévenkinti 5 kötetes sorozatokban, összesen 55 kötetben ára 220 korona.

Megrendelhető — részletfizetésre is —

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)

Könyvkereskedésben
 Csáktornya.

— Vu pozornost gazdom! —

Zastupstvo Hungaria fabrike delanog gnoja sam prijel, na bližnju p. l. setvu preporučam na svaku zemlju prilične delane gnoje, tak: **superfoslata, ammoniak-supertoslata, gnoja za senokošu** i t. d. **sa kojih hasnuvanjem je zemlju popraviti i plod jako povekšati moći.** Delani gnoj pod svaki žitek, pod okopavne biljne, pod tursku i črvenu deteljicu, pod trsje, pod povrtelje, osobito pak na senokošah je sa velikom svrhom moći hasnuvati.

Naputke, preporuke i druge navuke rado daje

Mayercsák Béla,

trgovec vu Čakovcu, (Preločka-vulica.)

636 3-3

A Richter-féle Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziaszer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedorzosóesél alkalmazatik **készényrad, csatl és meghűlésnél.**

Intés. Silányabb utazatok miatt **—** bővítéskor óvatosan legyünk és csakis eredeti üvegeköt dobozokban a „Horgony” vedjegyvel és a „Richter” czegjegyzessel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.

I. Richter F. Ad. és tarsi,
 csak az a kir. udvart szállitók
 Rudolstadt.

601. 12 - 28

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljes jóállással.

Élőkerítés.

Gleditsia csemetek és magvak.

Uradalomoknak, községeknek három évi **törlesztésre is adatik.**

Óriás tövis, igen gyorsan fejlődő szőlővessző. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül cse, kely kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. **Minden** rendeléshez **rajzokkal ellátott útítást és kezelési utasítás** mellékeltek. Ezer csemele elég 200 méterre. — Ára 6 frt.

Diócsemeték. Óriási jövendelmét biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatú **tárjegyzék ingyen és bérmentve** küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. **Az árjegyzéken** kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt ezimére ingyen és bérmentve küldeni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát hasznosra ne fordítanák, városban, falun, puszán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím:

„Érmelléki első szőlőoltvány-telep”, Nagy Gábor,
 579 16—20 Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Préselt szalmát, lóherét

és moharszénát vesz

Korzendörfer

Fridolin

takarmánykereskedő

KOMOTAU

(Csehország.)

Stroh, Klee, Moharheu

kault gepresst

Fridolin

Korzendörfer

Fouragegeschäft

KOMOTAU

(Böhmen.)

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz 102 §-a értelmében ezennel közhíré teszi, hogy a csáktornyai kir. jbiróság 1900. évi V. 404/1. számú végzése következtében Horváth Tamás és Glavák Tamás páloveczi és Schwarz Gyula varazsdi lakosok javára Zakál Henrik ügyvéd csáktornyai lakos ellen 285 k. 80 f., 71 k. 64 f. s jár. erejéig 1900. évi augusztus hó 18-án fogana-tosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 623 koronára becsült 1 zongora, 1 vas pénzszekrény és egyéb szobabutorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a csáktornyai királyi járásbíróság 1901. évi V. 659/190. sz. vég-zése folytán 254 k. 15 f., 125 k. 80 f. tőke-követelés után ennek 1900. évi április hó 7. napjától járó 5% kamatai és eddig ösz-szesen 132 k. 28 f., és 71 k. 64 f. tőke ugy 4 kor.-ban bíróilag már megállapított költségek erejéig Csáktornyan leendő esz-közlésére

1902. évi február hó 10-ik napjának d. e. 10 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szán-dékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz. fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni. 670.

Kelt Csáktornyan, 1902. jan. hó 27.

Ajándéktárgyak!

Pollák Bernát

órás és ékszerész Varazsdon.
Ferencz József-tér, az új takarékpénztári épületben.

Ajánlja dusan felszerelt

svájci zsebhóra, arany-, ezüst- és chinai-ezüst-áru raktárát.

Ajándéktárgyak nagy választékban
olcsó árakért.

Minden e szakmába vágó javításokat jótállás mellett a legolcsóbban, lelkiismeretesen és gyorsan eszközölöm.

Legolesőbb árak!

Svájci zsebhórák raktára!

Ajándéktárgyak nagy választékban!

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

könyvnyomdája

Csáktornyan

a legújabb gyorsajtókkal és diszes új betűkkel van felszerelve.

Elvállal minden néven nevezendő

könyvnyomdai munkákat,

u. m. névjegyek, levélfejek, meghívók, eljegyzési-, esketési- és gyászjelentéseket,
— számlák, körlevelek, hivatalos és magán nyomtatványokat, röpiratokat,
műveket stb. stb.

bármely nyelven és kivitelben

— a legjutányosabb árak mellett. *—*